

SISUKORD

PROLOOG	7
LENNUJAAM	10
BUENOS!	15
PUNTA DEL ESTE	20
ESIMESED SÕIDUPÄEVAD	28
PUHKEPÄEV	48
BRASIILIA	60
<i>ACIDENTE DO AMIGO!</i>	68
SANTO ANGELO	75
PROOVIKIVID	81
IGUAZU	101
PARAGUAY	108
TULEMISED-MINEMISED	138
TAHAD PARIMAT, VÄLJA TULEB NAGU IKKA	155
ÕHK ON HÕRE	162
MEIE SUVI	169
HAPNIKUVAEGUS MAAILMA KÕRGEIMAS LINNAS	194
KRAAVID ON SIIN SÜGAVAD	216
MEREÕHK TEEB VABAKS!	274
LIMA	286

Meie emadele ja isadele,
siin ja sealpool igavikujoont

Soovime tänada kõiki, kes meie reisile oma õla alla panid.
Sellest oli tõesti suur abi, aitäh!

- Hawaii Express
- & Moments Seiklusreisid
- Baltic Marine Flooring
- Mario Pizzolante
- Kristjan Sillaots
- Teet Kallakmaa
- Toomas Männaste

Lisaks kõik sõbrad, tuttavad ja kaasaelajad.
Nii sügav kummardus, et ninaotsad puudutavad maad, ka meie
kaasadele, kelle õlule taas kogu argipäeva jätsime. Ilma teie
toetuse ja mõistva suhtumiseta me seda ju ei teeks.

Teie uhhuduurlased

PROLOOG

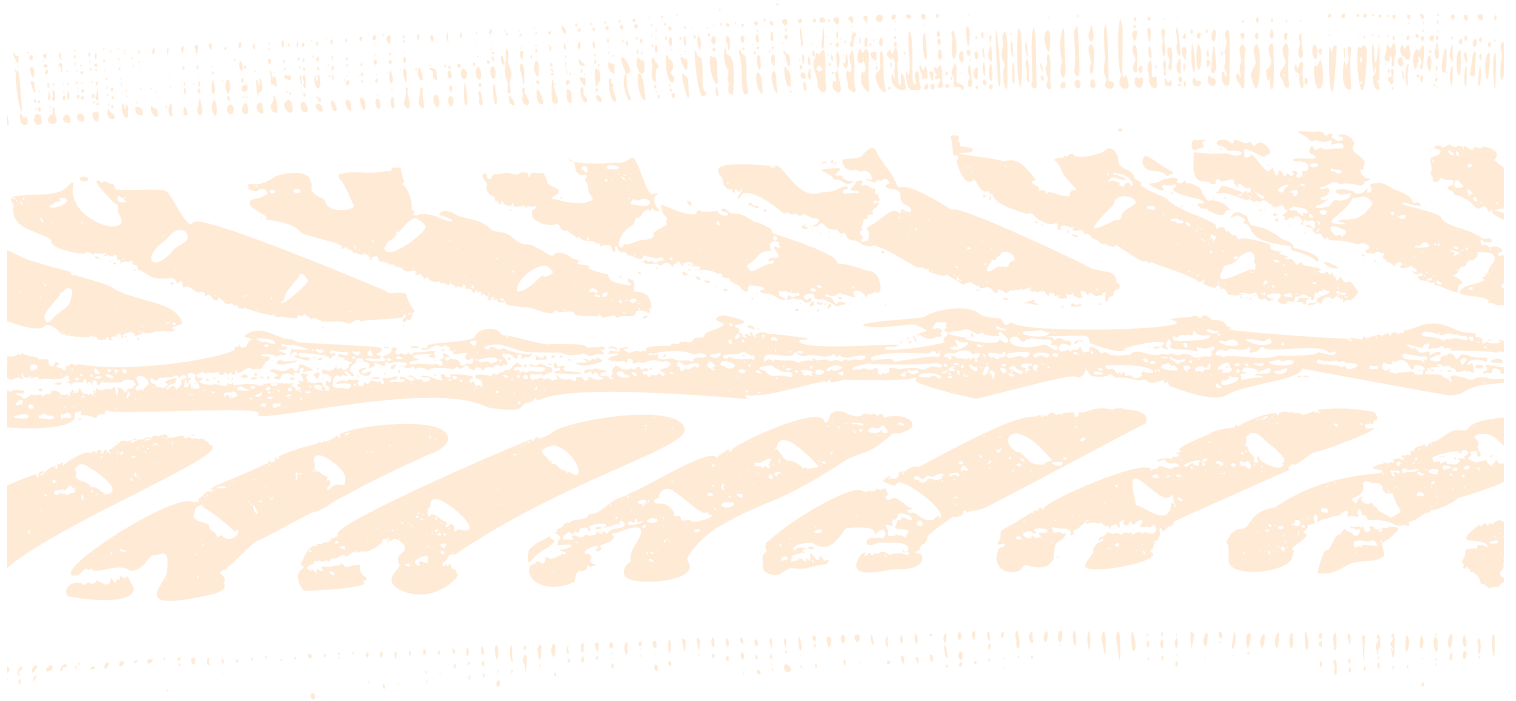
Tõdemus, millega ma oma häid reisikaaslasi, keda rohkem, keda vähem, ikka endast välja viia suudan, ütleb, et ega sihtmärk ise kohale ei tule – peab ikkagi jalad kõhu alt välja võtma ning liikuma asuma. Sama on selle raamatuga – ega need tähemärgid ise ekraanile ilmu, peab lihtsalt pihta hakkama. Loota, et mingi hetk tekib aeg, kus saadki pühenduda vaid ühele asjale, on naiivne. Seega tuleb meenutused ja taasläbielamised kuhugi argipäeva sekelduste vahele ära mahutada. Ühtlasi on see hea vaheldus elektroonse sirkli ja malli viibutamistele ning projektide menetlemisele kohalikus omavalitsuses.

Viies reis, neljas raamat. Iga korraga läheb raskemaks leida mingit uut lähemist. Sel reisil avastasime mitmel korral, et situatsioonid, kuhu sattusime, on justkui juba olnud. Vaadake, see on nagu Tiibetis! See siin meenutab Aafrikat. Naljad korduvad. Samamoodi korduvad olukorrad, mis tekitavad võimaluse endast välja minna. Midagi on aga alati ka uutmoodi ja seda ennekõike iseenda suhtumises juhtuvasse. Üks põnevamaid ootusi on näha, kuhu oma meeleseisundi arendamisega reiside vahepealse aja jooksul välja jõudnud oled. Sel korral arvasin, et olen endaga piisavalt tööd teinud ning suudan seetõttu asju rohkem huumoriga võtta. Olgu ette ära öeldud, et päris nii see siiski ei olnud ja *zen*-seisundisse jõudmiseni on veel pikk maa minna. Aga algus on tehtud.

Sissejuhatust on mõistlik kirjutada viimasena. Siis on ülevaade kogu järgnevast tekstist ja tead, mille eest lugejaid hoiatada. Seega panen hetkel siia punkti ning vaatan selle osa hiljem uuesti üle.¹

Loo selguse huvides olgu meelde tuletatud, et uhhuduuri reise üks märksõna on alustada sealt, kus eelmine reis lõppes. 2014 aasta sügisel hüppasime järjepidevuse tagamiseks Namiibia rannikul ookeani ja oleme viimased 4 aastat ujunud Lõuna-Ameerika suunas. Kusagil Saint Helena saare juures keeras Mart kodu suunas (mis põhjustel, eks seda räägib Mart pisut hiljem juba ise) ja Hannes, kes Aafrikast varem lahkuma pidi, ühines meiega vahetult enne Uruquai rannikule jõudmist. Seega alustame taaskord mittetäielikus koosseisus.

PS. Lugejale olgu aga kohe alguses ära öeldud, et vaatamata kirjeldamisele tulevatest situatsioonidest ja käitumusmustritest ei ole uhhuduurlaste näol mingil juhul tegemist egomaniakkide, alkohoolikute ega süüdimatute elupõletajatega. Lihtsalt korra nelja aasta jooksul võib lipsud pisut lödvemaks lasta.

¹ Nüüd, kuu aega hiljem seda siin lugedes tundub, et las jääb nii.

8 EHH, UHHUDUUR!

HANNES: VÄIKE SISSEJUHATUS

Oleme juba viiendal jalgrattamatkal. Päris kõva. Mongoolia, Hiina, Tiibet, Nepal 2002. aastal esimesel väljasõidul. Kollektiivsed eneseotsingud lõppesid 2007. aastal teise reisiga – Nepal, India, paar minutit Bhutani, Bangladesh, taas India, Pakistan, Afganistan, Iraan (ametlik reis lõppes Teheranis Ajatolla Khomeini väljakul, tegelikult väntas osa meist veel ka Armeenias ja Gruusias). Kolmas reis 2011. aastal: Iraan, Araabia Ühendemiraadid, Omaan, Jeemen, Djibouti, Etioopia. Siis 2014. aastal neljas reis: Etioopia, Keenia, Tansaania, Sambia, Botswana ja Namiibia. Meie kuni-veel-elu-sees-ümber-maailmareis jätkub Lõuna-Ameerikas. Plaanis ei vähem ega rohkem kui Uruguay, suts Brasiiliat, Argentiina, Paraguay, jälle Argentiina, siis Boliivia ja Peruu. Atlandi äärest üle Andide Vaikse ookeani äärde. Suht crazy ja ambitsioonikas, kuna aega on paganama napilt ehk veidi üle kahe kuu. Meie seni kõige lühem reis, ent teha pole miskit. Mul on oma kamraadidele ka üks üllatus varuks, aga sellest siis, kui õige aeg käes on.

HANNES: KUIDAS MONGOLID MEIE REISILE NIME PANID

2002. aastal rongiga Moskvast Ulaanbaatari poole loksudes otsustasime puhtast igavusest korraldada luulevõistluse. Taniil, kes oli kuskilt kupee-põrandalt leidnud mingi mongolikeelse ajalehe, kuhu oli slaavi tähestikus kirjutatud „Ехх, Уххуудуур“, lõpetas oma luuleteose sõnadega „Ehh, Uhhuduur, hoia alt Hollywood“. Hollywood toodi mängu sellepärast, et tol hetkel oli ülimenukaks kassahitiks saanud low budget-õudusfilm „The Blair Witch Project“. Eks me tegime ka low budget-reisi ja soovisime sellega maailma vallutada ... Ei teadnud me siis, mida see „Ehh, Uhhuduur“ tähendas, ei tea ka nüüd. Olen Mongoolias oma paarkümmend korda käinud, aga keegi pole mulle suutnud seletada, mida need saatuslikud sõnad tegelikult tähendada võiksid. Aga näed sa, sellest sai millegipärast meie esimese reisi ja ka telesarja nimi. Nüüd kuulen või loen Eestis ikka aeg-ajalt uhhuduuritamisest kui mingist rändamisega seotud tegevusest. Võib juba peaaegu olla, et eesti keel on saanud uue sõna – uhhutama või uhhuduuritama.

LENNUJAAM

On erakordselt tuuline suvepäev. Kohe jõuliselt, mitte niisama puhangutega. Selliseid päevi on augustis, mitte paar päeva enne jaanipäeva. Stiihia lisab reiseelsele meeleolule oma pitseri. Võib-olla on see märk meile, tuulepeadele, et räägiks nüüd korra omavahel ka, et kuhu läheme ja millised saavad kohale jõudes olema esimesed sammud? Nii vähese ettevalmistuse ja eelneva arupidamiseta pole me minu arust kunagi varem reisile läinud. Ei mäleta, et me pärast eelmist Aafrika reisi kuuekesi üldse kokkugi oleksime saanud. Külas käiakse ükskhaaval või paari kaupa. Kui juba neli kambajõmmi ühel ajal ühes kohas viibivad, siis mõmisetakse tunnustavalt. Kirutakse Liivot, kes taas kusagil tundraavarustel järjekordset dokfilmi põdrasambla kirevast elust väntamas on, või maarahvast, kellel piisavalt tarkust oma nina kiirpöörlevasse linnaellu mitte toppida. Kuid sellele vaatamata on roheline kaubik jalgrattakastidega õigel ajal lennujaamas, teelesaatjadki kohal, ja ükskhaaval tilguvad ootesaali ka reisikaaslased. Lehvitajate hulk on sel korral küll tagasihoidlikum kui varem, kuid seda rohkem jääb aega neile, kes kohal, ka midagi päriselt öelda. Ilmselt vanusega lisanduv elementaartarkus on eelistada kvaliteeti kvantiteedile.

Juba heaks traditsiooniks saanud pilt lahkumisest Tallinna lennujaamas

Wend on lasknud endale valmistada uued lõheroosad saapad. Kätte sai ta need alles lennujaamas. Julge käik, arvestades seda, mis meid ees ootamas on. Mina jään truuks oma 2007. aasta saabastele, millega juba 13 000 kilomeetrit ära vändatud. Piisavalt sisse kantud, ei pea hõõrumise pärast muretsema. Olene-mata õhutemperatuurist sõidan alati saabastega – hea liiga lähedale tikkuvaid taksosid eemale lükata. Taniil lõi kunagi Nepalis plähvidega sõites suure varba niimoodi vastu kivi, et lahti tulnud küüne pidime näpitsatega küljest ära tõmba-ma. (Lugejate õlaraputus ja õudusjudinad on siinkohal asjakohased.) Rohkem pole sarnaseid kogemusi vaja, tundub, et kõik on sellest aru saanud.

Kiidan siinkohal Tallinna lennujaama *check-in*'i töötajate leidlikkust. Nimelt on meil üks rattakast 100 grammi ülekaalus. Selle asemel, et midagi väärtuslikku maha jätta, soovitab kaunis daam meil hoopis rattakasti küljest vajalikus kaalus papitüki ära rebida. Puhas kastist väljaspool mõtlemise näide! Üldjuhul oleme oma reisidel täheldanud seda, et eksisteerivad kaks olendiliiki, kes *a priori* vih-kavad jalgrattureid – need on koerad ja lennujaama *check-in*'i personal. Viimaste

Enamik seltskonnast on mõtetega juba seiklustes, mõnda hoiavad kinni veel viimased pakilised asjatoimetused

puhul kehtib justkui kirjutamata seadus – sa võid ju suure kastiga reisida, kuid kui saadakse teada, et selles kastis on jalgratas, lähevad asjad kohe keeruliseks. Välja ilmuvad erinevad lennundusreeglid ja eelneva eel-, üle- ja ümberbroneerimiskohustused ning muud põhjendused, miks sind oma varandusega lennukile mitte lasta. Saad valida, kas minna närvi või mitte. Järgmine kord saadame rattad kullerfirmaga ette ära ja reisime neile järele nagu džentelmenid.

Hommikul käisime Hannese ja Mardiga Vikerraadios Arp Müllerile intervjuud andmas. Tuli jutuks ka meie füüsiline ettevalmistus tulevaseks reisiks. Hea, et see läheb eetrisse alles siis, kui meie oleme juba lennukis. Vastasel juhul seisaksid meie perearstid, käed risti rinnal, turvakontrolli väravas ning ei laseks meid kusagile. Lisaks küsis Arp, mis on meie ootused ja kartused? Ootame ikka toredat reisi, mis muud. Seal kandis tuleb ilmselt olla tähelepanelik väiksekalibrilise, kuid tüütu varavastase kuritegevuse osas. Kanna kaasas asju ja raha selles mahus, millest oled valmis ilma jääma. Niisama reisides on seda tarkust

12 EHH, UHHUDUUR!

muidugi lihtsam rakendada, meil on aga kaamerad ja kõvakettad. Eks jaotame need siis kamba vahel ära.

Raadiomajast läks Hannes koju asju pakkima ja tegi seda elegantse asjalikkusega.

Tallinna lennujaamas avatakse meile ilusa žestina enne väljalendu VIP-lounge'i uksed. Meeleolu on ülev ja jutud lähevad valjemaks.

EasyJet ja Norwegian ei ole omavahel suured sõbrad, sestap peame Londonis oma pagasi välja võtma ning uue lennu peale registreerima. Tiibeti koerad on siinsete lennujaama töötajatega võrreldes hale vari ning esimest korda saan katsetada oma *zen*-seisundi hetketaset. Veel peab vastu. Meelerahu säilitamine harjumuspärastes tingimustes on suht lihtne, pahatahtlikuna näiva jäikuse vastu astumiseks on vaja aga juba edasijõudnute taset. Lahendusele orienteeritus on voores. Need konkreetsete britid ilmselt puudusid instrueerimisloengult, kui neist asjust räägiti. Meie suureks õnneks pole BREXIT veel jõustunud ning kehtib rahvaste vaba liikumine. Pingestuma kipuvad olukorda saabub lahendama nõukaaegsest multifilmist Karupoeg Puhhi meenutav poolakast ülemus Malek. Tema sõnum on lihtne – ärge muretsege, ajame asja korda!

Tiibeti koerad saavad kurjuse edetabeli esikoha tagasi ja asjad hakkavadki liikuma. Leitakse sobivad kärud, leitakse suuremad pagasilindid ja ka suuremad turvakontrolliseadmed, millesse meie kastid millimeetri täpsusega ära mahuvad. Kiitus Hawaii Expressile, kes me rattad ära pakkis – mehed teavad, mis on silmamõõt!

Ja muidugi Dziękuję Polsce!

Seiklused Londonis sellega muidugi veel ei lõpe. Lennujaam on suur ja töö toimub seksioonides. Olles võtnud kaasa „Tiibeti raamatu elust ja surmast“, köidab see mind sedavõrd, et irdun mõneks ajaks muust seltskonnast ja sean end väljalennu värava lähedale istuma. Rahvast koguneb ja ühel hetkel alustatakse juba lennukisse minekuga. Ülejäänud uhhuduurlasi pole veel kusagil näha. Siiski hakkab peagi üle rahvamassi paistma teises rütmis liikumist ja kohale nad saabuvadki. Eemalt on märgata teatavat peataolekut ning ühtäkki jookseb Wend tuldud teed tagasi, lõheroosad tallad välkumas. Olen pisut eemal ega kuule, milles küsimus, kuid saan aru, et ega minu teadmisel või osalusel suurt mõju olukorra lahendamisel ei pruugi olla. Seega võtan stoilise kõrvaltvaataja rolli. Taas elust enesest õpitud kogemus hinnata oma vajalikkuse vajalikkust vasta-

valt olukorrale. Ka uudishimust olen õppinud võitu saama. Liiga palju infot on koormaks.

Pool lennukit on juba mõnusalt inimesi täis istutatud, kuid Wenda pole veel kusagil näha. No eks kohtume siis Buenos Aireses mõni päev hiljem, mis ikka. Lõpuks ta siiski saabub, võidukal ilmel ning meie kullakallis filmimaterjali kopeerimiseks kaasavõetud sülearvuti koos kotiga üle õla. Taniil, kes selle eest vastutama pandi, oli teise kuhugi mõnusalt maha unustanud. Hea, et pommirühm seda juba lõhkamisele ei olnud viinud.

Olgu arvutiga kuidas on, peamine, et maha ei jäänud Aafrika reisist tuttav kleepuv iirisevedelik. Seda saab nüüd Liivo suureks rõõmuks kitsal istmereal mõnusalt igale poole tilgutada. Intensiivselt lõhnav stjuardess käib küll kullipilguga jahtimas, et mis värk toimub, kuid kogemused maksavad ka midagi.

Pikk lend, hea toit, röökivad väikelapsed. Viimaste osas tunned siirast kergendust, et täna on nad kellegi teise probleem. 13 tundi hiljem maandume Argentiina pealinnas. On 23. juuni karge hommik, sooja 7 °C.